

REMISSVAR

2020-12-23

Diariennr S2020/09214

Socialdepartementet

Covid-19-lag

Småföretagarnas Riksförbund har beretts tillfälle att yttra sig över promemorian om en tillfällig lag om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (Covid-19-lagen). Vårt svar utgår ifrån eventuella konsekvenser för Sveriges småföretagare.

Om förslaget

Corona-pandemin har blivit mer långdragen och omfattande än någon förstod i våras. Nuvarande ordning med allmänna råd är ett alltför trubbigt och otydligt instrument. Likt många andra har Småföretagarnas Riksförbund efterfrågat tydlighet och lagstöd gällande olika former av nedstängningar. Vi har även under pandemin tillika efterlyst tydligare regelverk avseende myndigheters ansvar och befogenheter. Införandet borde antagligen också ha skett i ett betydligt tidigare skede av pandemin. Det är mycket förvånande att regeringen inte valde att bereda denna lag under sommaren då epidemiologer och forskning inte på något sätt utslöt farhågan med en andra smittovåg.

Den föreslagna lagen beskriver insatser som anses behövas för att minska smittspridningen av covid 19 inom ett antal områden och verksamheter; allmänna sammankomster, offentliga tillställningar, platser för fritids- eller kultur verksamhet, handelsplatser, kollektivtrafik, inrikes flygtrafik och upplåtelse av platser för privata sammankomster.

När verksamheter tvingas ställas om på ett sätt som förhindrar smittspridning bland befolkningen ställer det höga krav på småföretagare. Detta ansvar har tagits trots att omsättningstappet inom vissa branscher varit betydande ända sedan mitten av mars. Regeringens och myndigheters restriktioner och rekommendationer har slagit väldigt olika för olika branscher, vilket medfört att bland annat besöksnäring, persontransporter och olika evenemangsföretag drabbats enormt hårt. Det är regeringsbeslut som drabbat dessa verksamheter, inte pandemin i sig. Att regeringen fortsätter att fatta beslut som inverkar negativt på företagens verksamheter utan att samtidigt presentera stödpaket är väldigt problematiskt för många småföretagare och rent ut sagt förödande för deras verksamheter och bolag.

Analys

Det är svårt att göra en bedömning av i vilken mån förslagen kommer att påverka Sveriges småföretagare, särskilt mot bakgrund av att det är oklart i vilken utsträckning bemyndiganden enligt den nu föreslagna lagen kommer att användas.

Vi hade dock förväntat oss att en ny pandemilag skulle innehålla tydliga och konkreta stödåtgärder kopplade till olika nedstängningsscenarier och liknande åtgärder som kraftigt kan begränsa eller omöjliggöra småföretagares verksamheter. Småföretagarnas Riksförbund ser att det måste presenteras effektiva och riktade stödåtgärder till verksamheter som direkt, såväl som indirekt, berörs vid tillämpning av Covid-19-lagen.

Covid-19-lagen kan ha kraftig negativ påverkan på småföretagares ekonomiska situation. Covid-19-lagen är riktad mot att stoppa smittspridning i samhället. Det är dock viktigt att framhålla den fortsatta viktiga balansen mellan införande av restriktioner och de följd effekter det får för näringslivet och i förlängningen sysselsättning och folkhälsa, vilket inte varit tydligt under pågående pandemi. Även i denna promemoria saknas en tydlig konsekvensanalys av vad införandet av åtgärder kan få för skadlig effekt på näringslivet.

Vår slutsats

Mot bakgrund av ovan resonemang bör därför lagens effekter för småföretagare proaktivt analyseras i ett samlat grepp tillsammans med de övriga åtgärder som kan vidtas med anledning av Covid-19 eller liknande framtida händelser. En bredare konsekvensanalys som belyser både effekterna på småföretagens operativa verksamhet och dess ekonomiska effekter är central för att säkra att beslut och rekommendationer inte får oönskade eller oväntat stora effekter, så som vi redan har sett under perioden från mars och framåt.

Av promemorian framgår att konsekvenser av de beslut som fattas med stöd av lagens bemyndiganden kommer att medföra mer eller mindre omfattande effekter på såväl kort som lång sikt. Småföretagarnas Riksförbund kan inte nog framhålla hur viktigt det är att de kostnader för småföretagare som uppstår till följd av beslut med stöd i föreslagna lag ska analyseras proaktivt i en ansvarsfull konsekvensanalys som bifogas framtida beslutsunderlag vid tillämpning. Det är även rimligt att detta beslutsunderlag omfattar underlag om hur statsmakten avser ge kompensation till företagen i direkt samband med att åtgärderna tillämpas, inte reaktivt en tid efteråt när förutsättningarna återigen ändrats.

I detta ärende har förbundsordföranden Peter Thörn beslutat och styrelseledamot Caroline Szyber varit föredragande.

Med vänlig hälsning

Peter Thörn

Förbundsordförande, Småföretagarnas Riksförbund